

'Van Agt is selectief in zijn verontwaardiging'

OPINIE - Harrie Verbon – 06/01/14, 09:02

OPINIE Van Agt is vol begrip voor de Palestijnen, maar waren de acties van de Molukkers niet net zo goed 'een schreeuw om recht', vraagt Harrie Verbon zich af. 'Van Agt is erg selectief geweest in zijn verontwaardiging over aantasting van internationaal recht.'

Het conflict tussen Israël en de Palestijnen is natuurlijk maar een van de vele soortgelijke conflicten over de hele wereld.

Dries van Agt, voormalig minister van Justitie (1971-1977) en premier van Nederland (1977-1981), is al meer dan twee decennia met het Midden-Oostenconflict bezig. Hij heeft daarbij de nodige sympathie voor Hamas ontwikkeld. Hamas heeft de macht in de Gazastrook, maar wordt door een groot deel van de wereld als een terroristische groep beschouwd. Nog vrijwel iedere maand worden er vanuit Gaza Qassam-raketten afgeschoten op Israëlische burgers, de laatste geregistreerde raket richting Israël werd op Tweede Kerstdag 2013 afgevuurd.

Van Agt heeft dat geweld nooit echt veroordeeld, maar er wel begrip voor getoond. Het volgende citaat is letterlijk van [zijn website](#) geplukt en dateert van 2007: 'zulke gewelddaden, gepleegd door wanhopigen, dwazen of fanaten, zijn niet los te zien van de context waarin ze worden gepleegd. Die context is de eindeloze bezetting, de voortgaande kolonisatie = annexatie van bezette gebieden'.

Die 'eindeloze bezetting' en de 'voortgaande kolonisatie' door Israël is volgens Van Agt in strijd met het internationale recht. Het conflict tussen Israël en de Palestijnen is natuurlijk maar een van de vele soortgelijke conflicten over de hele wereld. In de voormalige Sovjet-Unie, in Europa, Azië en Afrika hebben volkeren en groepen zich al dan niet met succes proberen af te scheiden van hun 'moederland', of proberen zij zich te verzetten tegen bezettingen. De rol van het 'internationale recht' blijkt daarbij nogal wispelturig te zijn. Soms worden door een orgaan als de VN wel (Midden-Oosten, Soedan), soms worden geen (Koerden, Tsjetsjenen) rechten toegekend aan naar onafhankelijkheid strevende groepen.

Maar in ieder geval kunnen we vaststellen dat Van Agt erg selectief is geweest in zijn verontwaardiging over aantasting van internationaal recht.

Het Molukse probleem

Als minister van Justitie, eind jaren zeventig, was Van Agt uitdrukkelijk betrokken bij het streven naar een autonome Molukse republiek door de in Nederland wonende Molukse bevolkingsgroep. Het Molukse probleem paste in de bovengenoemde rij van conflicten. Het land van de Molukkers was in feite ook bezet (door Indonesië), terwijl eind jaren veertig in de verdragen tussen de Nederlandse regering en de naar onafhankelijkheid strevende Indonesiërs was vastgelegd dat er een autonome status voor de Molukken zou komen binnen een federatief verband. Indonesië heeft zich daar nooit aan gehouden en tartte daarmee het internationale recht. Van Agt heeft aan die aantasting van het

internationale recht nooit een letter gewijd.

De treinkaping van 1977 door jonge Molukkers, die nu door publicaties in de Volkskrant weer in de publiciteit is gekomen, was 'een schreeuw om recht' (een graag door Van Agt gebruikte term bij het Midden-Oostenconflict) waarmee zij gehoor wilden vinden voor hun streven naar een autonome republiek. Dries van Agt had als minister van Justitie geen enkel begrip voor die schreeuw. Integendeel, het heeft er alle schijn van dat bij de gewelddadige beëindiging van de kaping de regering uit was op de dood van de kapers. De afgelopen week bevestigde patholoog-anatoom Hendrik Jan Houthoff, die indertijd sectie op de lichamen had gepleegd, in deze krant dat de Molukse treinkapers geen kans hadden tijdens de commando-actie. Ze hadden geen tijd gehad uit hun slaapzakken te komen en waren gedood 'door een regen van kogels'. Van Agt ontkende dat indertijd in het parlement. Houthoff herinnerde zich dat Van Agt zelfs beweerd had dat de kapers misschien op elkaar waren gaan schieten. In ieder geval was Van Agt zeer voldaan over de actie en prees hij de 'uiterst moedige en kundige wijze' waarop de commando's te werk waren gegaan.

Strafrechtelijke vervolging

Vanuit de Molukse gemeenschap wordt er nu op aangedrongen Van Agt strafrechtelijk te vervolgen voor zijn rol bij de kaping. Of dat enige kans van slagen heeft, valt te betwijfelen. Maar in ieder geval kunnen we vaststellen dat Van Agt erg selectief is geweest in zijn verontwaardiging over aantasting van internationaal recht. Waarom was hij zo stokdoof voor de schreeuw om recht door de Molukkers wier recht op autonomie in een verdrag was vastgelegd, ondertekend door de Nederlandse regering, terwijl hij keer op keer empathie heeft getoond voor Hamas, heerser in de Gazastrook die in het geheel niet bezet was? De extreme inconsequentie van deze voormalige politicus bewijst dat hij moreel geen enkel recht van spreken heeft in welk conflict dan ook.

Harrie Verbon is hoogleraar openbare financiën aan de Universiteit van Tilburg.